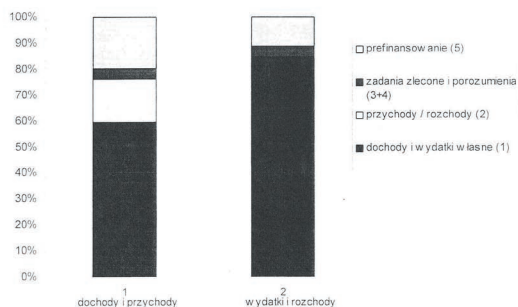

dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U z 2006r. Nr 107 poz. 726 z późn.zm.).

Plan budżetu wg podstawowych źródeł dochodów i przychodów oraz wydatków i rozchodów przedstawia się następująco:

dochody własne	150 386 081	1	Wydatki własne	212 338 833
przychody	41 975 922	2	rozchody	1 674 758
dotacje – zlecone	10 576 265	3	wydatki – zlecone	10 576 265
dotacje – porozumienia	240 045	4	wydatki – porozumienia	240 045
przychody - prefinansowanie	49 850 990	5	rozchody – prefinansowanie	28 199 402
SUMA	253 029 303		SUMA	253 029 303

Poniżej przedstawiono dane zawarte w tabelach w formie graficznej

Wykres 1 – Struktura budżetu na 2008r.

Dochody i wydatki zlecone oraz przyjęte w drodze zawartych porozumień są zaplanowane w tej samej wysokości.

W ramach zaplanowanych środków z lat ubiegłych na kwotę 14.169.365zł:

- 3.417.636zł. to niewykorzystana pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na prefinansowanie realizacji zadania „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu” – wolne środki.
- 10.751.729zł. to nadwyżka z lat ubiegłych.

Dochody własne budżetu miasta

Dochody gminy zostały zaplanowane na podstawie znowelizowanej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U z 2003r. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.).

Znowelizowane zapisy ustawy miały wpływ na projekt budżetu począwszy od 2004r.

1. Na podstawie ww. ustawy źródłami dochodów własnych są:

- wpływy z podatków:
 - od nieruchomości,
 - rolnego,
 - leśnego,
 - od środków transportowych,
 - dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,
 - od spadków i darowizn,
 - od czynności cywilnoprawnych;
- wpływy z opłat:
 - skarbowej,
 - targowej,
 - miejscowej,
 - eksploatacyjnej,
 - od posiadania psów,
 - innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach;
- 5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (w 2008r.), od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 36,49%.

3. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy wynosi 6,71%.

Konstytucja RP w art. 167, ust. 2 stanowi, iż dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa. Przepis o analogicznej treści zawarty został w art. 3, ust. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 3 ust. 2 ww. ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Rozwiązania przyjęte w ustawie według uzasadnienia zmierzają do:

- dalszej decentralizacji zadań i środków publicznych, a tym samym zwiększenia udziału samorządów w dysponowaniu środkami publicznymi,
- zwiększenia ekonomicznej odpowiedzialności jednostek publicznych przez zwiększenie udziału dochodów własnych w ogólnych środkach finansowych,
- mocniejszego związania sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego z koniunkturą gospodarki państwa,
- rozbudowania możliwości absorpcji środków unijnych poprzez zwiększenie strumienia środków i uelastycznienie zasad gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego,
- stworzenia instrumentów umożliwiających wspieranie przedsiębiorczości.

Zasadnicze zmiany w systemie finansowania samorządów od 2004r. to:

- Zwiększone udziały w podatkach bezpośrednich. Dochody własne gmin zostały zwiększone poprzez wzrost udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych.
- Gminy, powiaty i województwa otrzymują dodatkowy dochód w postaci 5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.
- Nowa konstrukcja subwencji ogólnej. Jednostki samorządu terytorialnego otrzymują subwencję ogólną składającą się z części:
 - wyrównawczej,
 - równoważącej (gminy i powiaty),
 - regionalnej (województwa),
 - oświatowej.

W ciągu trzech lat obowiązywania ustawy niezmienione zostały zasady ustalania części wyrównawczej.

Część równoważąca jest rozdzielana zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów – jej wysokość określana jest poziomem wpłat do budżetu państwa jakie uiszczają „bogate gminy” oraz naliczonej, a nie przysługującej „bogatym gminom” kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej. Wpłaty do budżetu dokonują gminy, których wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest wyższy od 150% wskaźnika przeciętnego dla wszystkich gmin w kraju. Zwolnione z tych wpłat są gminy górnicze od przypadającej im części opłaty eksploatacyjnej od przedsiębiorstwa górniczego.

W kwocie określającej wysokość subwencji oświatowej począwszy od 2006r. uwzględniono wzrost w stosunku do roku bazowego wydatków bieżących szkół i placówek oświatowych finansowanych z budżetu jst. z tytułu uzyskania kolejnych stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, zwiększenia liczby godzin dydaktycznych w związku z wdrażaniem od 1 września 2005r. czwartej godziny zajęć wychowania fizycznego dla uczniów klas gimnazjalnych.

4) Od 1 stycznia 2004 roku gminy nie otrzymują części rekompensującej subwencji ogólnej. Ta część subwencji ogólnej została zastąpiona dochodami własnymi (tj. zwiększonymi udziałami w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych).

Mimo stabilizacji zasad kształtowania dochodów, jaka utrzymuje się od 2004r, ich poziom w kolejnych latach wykazywał wyraźny wzrost, który w dużej mierze można przypisać dobrej sytuacji gospodarczej. Nie bez wpływu na dochody pozostawały również zmiany w zakresie zadań realizowanych przez jst. Zmiana systemu dochodów wprowadzona ustawą z 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zapewniła w 2004r. wzrost dochodów własnych gmin o 14%, dla Raciborza wzrost wynosił 26%. Dla porównania dochody własne m.st. Warszawy wzrosły o 37%. Po tak zasadniczej zmianie systemowej dokonanej w 2004r. dynamika podstawowych dochodów jst. w następnych latach kształtowała się w wyniku zmian w zakresie realizowanych zadań, poziomu ich dofinansowania oraz zmian koniunkturalnych.

Przekazana przez Ministerstwo Finansów informacja o planowanych dochodach z tytułu udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych nie ma charakteru dyrektywnego a jedynie informacyjno-szacunkowy, ponieważ dochody podatkowe planowane są w budżecie państwa na podstawie szacunków i prognoz. Realizacja tych dochodów może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu, w porównaniu z planem określonym w ustawie budżetowej. Jest to więc niestabilne źródło finansowania.

Poniżej przedstawiona została struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego wykonanych w latach 2003-2006.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego wykonanych w latach			
	2003	2004	2005	2006
			%	
1	2	3	4	5
Dochody własne	43,5	51,5	53,3	53,7
Dotacje	16,4	14,3	15,1	16,8
Subwencje	40,1	34,2	31,6	29,5

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2003 – 2006 (Ministerstwo Finansów).

W strukturze dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2006r. dochody własne i subwencje stanowią łącznie 83,2%, a dotacje celowe 16,8%.

W porównaniu do analogicznego okresu roku 2003 udział dochodów własnych i subwencji w strukturze dochodów ogółem jest podobny, w roku 2003 wynosił 83,6%. Jednak w 2003r. dochody własne stanowiły 43,5%, subwencje 40,1%, zaś w 2006r. wielkości te to odpowiednio 53,7% oraz 29,5%. Nastąpił więc zapowiadany wzrost dochodów własnych (w latach 2003 – 2006 o 10,2 punktu %). Jednak w wyniku przekazywania gminom nowych zadań finansowanych z dotacji celowych ponownie zaczęło wzrastać znaczenie tego źródła dochodów (dotyczy przede wszystkim dotacji na wypłatę świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych i alimentacyjnych).

Poniższe tabele przedstawiają strukturę dochodów gminy Racibórz w latach 2003-2006. (kwotowo i udziałami)

Wyszczególnienie	Struktura dochodów ogółem Gminy Racibórz w latach				Struktura planu dochodów Gminy Racibórz w 2008r.
	2003	2004	2005	2006	
1	2	3	4	5	6
Dochody własne	50 122 556	63 616 155	82 133 165	77 144 753	126 628 407
Dotacje zlecone + porozumienia	4 560 159	6 442 846	8 518 564	10 048 596	10 816 310
Subwencje	22 772 232	21 120 187	21 527 287	21 750 292	23 757 674

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetów Gminy Racibórz w latach 2003 – 2006.

Wyszczególnienie	Struktura dochodów ogółem Gminy Racibórz w latach				Struktura planu dochodów Gminy Racibórz w 2008r.
	2003	2004	2005	2006	
1	2	3	4	5	6
Dochody własne	65%	70%	73%	71%	78%
Dotacje	6%	7%	8%	9%	7%
Subwencje	29%	23%	19%	20%	15%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetów Gminy Racibórz w latach 2003 – 2006.

W strukturze dochodów wykonanych ogółem Gminy Racibórz w 2006r. dochody własne i subwencje stanowiły łącznie 91,0%, a dotacje celowe 9,0%.

W porównaniu do analogicznego okresu roku 2003r. udział dochodów własnych i subwencji w strukturze dochodów ogółem spadł o 3,0 punkty procentowe. W planie dochodów na 2008r. dochody własne i subwencje stanowią łącznie 93%, a dotacje celowe 7,0%. Stosunkowo duży udział (kwotowo) dotacji w dochodach roku 2008 w porównaniu z 2003r. wiąże się z otrzymywaniem przez gminy od maja 2004r. dotacji na wypłatę świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych, alimentacyjnych oraz rozszerzeniem zakresu wypłaty uczniom stypendiów o charakterze socjalnym.

Dużą dynamiką wzrostu w latach 2004-2005 (przyjmując, że rok poprzedni = 100%) cechują się dochody własne i dotacje. Świadczy to o znaczącym wpływie ww. ustawy na kształt dochodów gminy. Dynamika wzrostu dochodów własnych w 2004r. wyniosła 127%, w 2005r. 129%, w 2006r. 94% co ściśle związane jest ze znacznym wzrostem dochodów ze sprzedaży składników majątkowych (2005r. – Kamienik) oraz podatków i opłat. Do znaczącego wzrostu dochodów własnych w planie na 2008r. przyczyniła się realizacja zadania „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu”.

Tendencja wzrostowa w zakresie dochodów własnych utrzymuje się.

Według sprawozdania sporządzonego przez Regionalną Izbę Obrachunkową struktura wykonania dochodów gmin miejskich Województwa Śląskiego za 2006r. przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	Struktura dochodów ogółem gmin miejskich w 2006r.
Dochody własne	69%
Dotacje	14%
Subwencje	17%

Udziały te wykazują więc dużą zbieżność w gminach o podobnym statusie tj. miejskich położonych na terenie Województwa Śląskiego. Obrazuje to istotny wpływ uwarunkowań zewnętrznych na strukturę budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Duży wpływ też mają środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej.

Ustawa z 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zwiększyła samodzielność ekonomiczną jst. podnosząc w dochodach udział dochodów własnych, w tym, w gminie Racibórz z 65% w 2003r. do 70% w 2004r. Tendencja ta utrzymuje się.

Częścią dochodów, której wielkość zależy przede wszystkim od zakresu realizowanych zadań i sposobu ich finansowania są dotacje. W stosunku do 2003r. ich wielkość w 2006r. wzrosła o 5.488.437zł. Związane jest to z przekazywaniem zadań gminom tj. wypłatą świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych i od 2005r. alimentacyjnych oraz rozszerzeniem zakresu wypłacanych uczniom stypendiów o charakterze socjalnym.

Ten optymistyczny trend wskazujący na duży wzrost dochodów własnych w strukturze dochodów ogółem jest prawdziwy jeżeli przyjmiemy, że udziały gminy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT i CIT) są dochodem własnym gminy.

Jeżeli - zgodnie z logiką teorii finansów lokalnych - z kategorii dochodów własnych wyłączymy udziały we wpływach z podatków państwowych to można stwierdzić, że nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nie doprowadziła do zwiększenia roli tej kategorii dochodów w budżetach gmin.

Silniejsze uzależnienie dochodów gmin w latach 2004 – 2007 od poziomu rozwoju swojego terenu w wyniku podniesienia udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i osób prawnych zaostrzyło różnice w poziomach osiągniętych przez nie dochodów. Uzależniło też silniej poziom dochodów od wahań koniunktury. Pogłębione zostały różnice w zamożności gmin.

W roku 2008 szacuje się, że dochody samorządów z tytułu wprowadzenia podwójnej ulgi dla dzieci (1.145zł.) spadną o kilka procent. Może to oznaczać ograniczenie wydatków na inwestycje i remonty. W rezultacie gminy będą musiały realizować te same zadania co dziś z mniejszych środków finansowych. Zmniejszonych wpływów nie zrekomensuje symboliczna podwyżka maksymalnych stawek w podatkach i opłatach lokalnych. Szacuje się, że w 2008r. wskaźniki wzrostu gospodarczego będą dalej rosły, ale dynamika wzrostu będzie znacznie mniejsza.

	wzrost gospodarczy	inwestycje firm	popyt krajowy	inflacja
2007	6,5%	19,7%	8,1%	2,7%
2008	5,5%	14,0%	6,7%	2,6%

Źródło: Gazeta Prawna Nr 199 z 12-14 października 2007

Zakres i rodzaj powierzonych samorządowi terytorialnemu zadań publicznych oraz kształt systemu finansowego samorządu terytorialnego określają zakres samodzielności samorządu terytorialnego, w tym samodzielności finansowej. Samodzielność ta jest związana z uprawnieniami do otrzymywania własnych dochodów (samodzielność dochodowa) i swobodnego ich wydatkowania (samodzielność wydatkowa), przy czym bardzo istotne jest dostosowanie dochodów jednostek samorządu terytorialnego do wydatków, które muszą one ponosić na realizację powierzonych im zadań.

Analizy samodzielności finansowej z punktu widzenia możliwości dysponowania dochodami własnymi można dokonać w oparciu o **wskaźnik samodzielności finansowej**:

$$WSF = \frac{DW - D - \dot{SCP}}{DB} * 100\%$$

gdzie:

WSF – Wskaźnik Samodzielności Finansowej,

DW – Dochody Własne,

D – Dotacje

SCP – Środki Celowe Pozabudżetowe

DB – Dochody Budżetu ogółem.

Wskaźnik ten informuje, w jakim stopniu dana jednostka samorządu terytorialnego w pełni i bez ograniczeń decyduje o przeznaczeniu dochodów.

Wskaźnik samodzielności finansowej dla Gminy Racibórz na 2008r. wynosi: 76%

$$WSF = \frac{DW - D - \dot{SCP}}{DB} * 100\% = \frac{122.402.956}{161.202.391} = 76\%$$

Wskaźnik ten informuje, że w ramach 161.202.391zł. zaplanowanych dochodów ogółem gmina może samodzielnie przeznaczyć na zadania własne 76% tj. 122.402.956zł.

Analogiczny wskaźnik dotyczący projektu budżetu na 2005r. wynosił 77%, na 2006r. 68%, na 2007r. 70%. Spadek wskaźnika w latach 2006, 2007 wynika z kwot na realizację zadań współfinansowanych ze środków pozabudżetowych, w tym INTERREG i Fundusz Spójności. Wzrost wskaźnika w latach 2005 i 2008 wynika z wysokiego planu dochodów z tytułu sprzedaży mienia.

Analizy możliwości bezpośredniego wpływu na poziom dochodów można dokonać w oparciu o **wskaźnik wpływu na wysokość dochodów**:

$$WWWD = \frac{DW - D - \dot{SCP} - S - U}{DB} * 100\%$$

gdzie:

WWWD – Wskaźnik Wpływu na Wysokość Dochodów,

DW – Dochody Własne,

D – Dotacje

SCP – Środki Celowe Pozabudżetowe

S – Subwencje

U – Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

DB – Dochody Budżetu ogółem.

Wskaźnik ten informuje, w jakim stopniu dana jednostka samorządu terytorialnego ma bezpośredni wpływ na wysokość dochodów budżetu ogółem.

Wskaźnik wpływu na wysokość dochodów dla Gminy Racibórz na 2008r. wynosi 42%:

$$WWWD = \frac{DW - D - \dot{SCP} - S - U}{DB} * 100\% = \frac{67.789.282}{161.202.391} = 42\%$$

Analogiczny wskaźnik dotyczący projektu budżetu na 2005r. wynosił 40%, na 2006r. 34%, na 2007r. 33%. Spadek wskaźnika w latach 2006, 2007 wynika z kwot na realizację zadań współfinansowanych ze środków pozabudżetowych, w tym INTERREG i Fundusz Spójności. Dodatkowo w 2007r. zaznaczył się zwiększony plan udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Wzrost wskaźnika w latach 2005 i 2008 wynika z wysokiego planu dochodów z tytułu sprzedaży mienia.

Wskaźnik ten informuje, że w ramach 161.202.391zł. zaplanowanych dochodów ogółem gmina ma bezpośredni wpływ na wysokość 42% tych wpływów tj. 67.789.282zł. Na te 42% składają się: wpływy z podatków i opłat lokalnych, wpływy ze sprzedaży majątku gminy, wpływy z opłat w jednostkach oświatowych oraz inne dochody.

Obawy budzi zahamowanie poziomu samodzielności gmin. Swoboda tych jednostek w gospodarowaniu środkami publicznymi ograniczona jest wzrostem skali przekazywanych gminom zadań z zakresu administracji rządowej, finansowanych z dotacji celowej. Pełne uzasadnienie ma przekazywanie na najniższy poziom podziału administracyjnego zadań wymagających bezpośredniego kontaktu administracji z odbiorcami usług publicznych i rozeznania ich sytuacji oraz potrzeb. Można mieć jednak wątpliwości, czy wszystkie zadania mają taki charakter (np. wypłata zaliczek alimentacyjnych i dochodzenie należności z tego tytułu od dłużników) powoduje to, że gminy nie mogą w takim samym stopniu jak inne jst. umacniać swojej pozycji gospodarza własnych obszarów.

Wzrost niski poziom deficytu lub jego brak w stosunku do dochodów świadczy o stabilnej sytuacji finansowej gminy. Należy jednak pamiętać o tym, że w pewnych warunkach wystąpienie nadwyżki może być koniecznością (np. w okresach dużych spłat wcześniej zaciągniętych długów). Deficyt w 2008r. w wysokości 61.916.152zł. wynika z konieczności zaciągnięcia pożyczki / kredytu na realizację zadań: „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu”, „Rozbudowa składowiska odpadów przy ul. Rybnickiej”, „Remonty i przebudowa dróg gminnych” oraz „Wdrożenie programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Racibórz”.

Długiem gminy nazywa się sumę wszystkich zobowiązań obciążających gminę. Do długu zalicza się w szczególności zobowiązania z tytułu:

- zaciągniętych przez gminę kredytów i pożyczek,
- wyemitowanych przez gminę papierów wartościowych,
- niezrealizowanych płatności za dostawy towarów i usług oraz należnych od gminy, lecz niezapłaconych podatków i opłat,
- płatności, do których gmina została zobowiązana na mocy wyroków sądowych.

Do długu gminy w ujęciu księgowym nie zalicza się tzw. zobowiązań warunkowych z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, ani z tytułu spornych roszczeń wobec gminy, co do których nie zapadły jeszcze prawomocne rozstrzygnięcia. Przewidywane zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń uwzględnia się jednak przy sprawdzaniu, czy gmina nie przekroczyła dopuszczalnego poziomu obsługi zadłużenia.

Ustawa o finansach publicznych złagodziła nieco dawne rygory procedur ostrożnościowych i sanacyjnych. W regulacji (art. 45 ustawy) przewidywano uruchomienie tych procedur w przypadku, gdy wartość relacji łącznej kwoty państwowego długu publicznego powiększonej o kwoty przewidywanych wypłat z tytułu udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych poręczeń i gwarancji przekroczy 50% w relacji do produktu krajowego brutto. Regulacja zawarta w nowej ustawie (art. 79) przewiduje uruchomienie tych procedur w przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto (bez przewidywanych wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji) przekroczy 50%.

Ograniczeń tych nie stosuje się do kwot deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego sfinansowanych nadwyżką budżetową z lat poprzednich, a także sfinansowanych emisją papierów wartościowych, zaciągniętymi kredytami i pożyczkami w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami publicznymi pochodzącymi z budżetu UE oraz od państw członkowskich Porozumienia EFTA, w tym Funduszu Spójności.

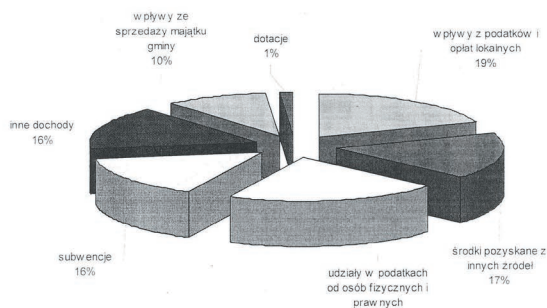
W grupie jednostek samorządu terytorialnego o wskaźniku zadłużenia nieprzekraczającym 20% w 2006r. mieściło się 64,2% gmin, 25,0% miast na prawach powiatu, 66,2% powiatów i 43,8% województw. Wskaźnik zadłużenia przekraczający 50% osiągnęło 1,4% gmin, 2,0% miast na prawach powiatu oraz 1,3% powiatów.

W Gminie Racibórz wyniósł on 10%. W 2006r. wskaźnik zadłużenia poniżej 10% odnotowało 32,5% gmin. Średni wskaźnik w Województwie Śląskim wynosił 16,1%. Planowany na koniec 2008r. wskaźnik wynosi 5,34% - z zastosowaniem wyłączeń. Łączna kwota długu na koniec 2008r. wynosi 62.828.788zł. Wpływ na wartość wskaźnika ma odmienny sposób liczenia zadłużenia. Do wyliczenia ustawowego poziomu zadłużenia nie wlicza się (do momentu zakończenia realizacji zadania) kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi

w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej, a także emitowanych w tym celu papierów wartościowych.

Strukturę dochodów własnych (plan pierwotny) w latach 2006 - 2008r. przedstawia poniższa tabela i wykresy.

źródło dochodu	2006	2007	2008	2008/2007
wpływy z podatków i opłat lokalnych	25 159 500	25 624 000	29 047 500	113%
środki pozyskane z innych źródeł	27 751 061	26 447 505	26 047 586	98%
udziały w podatkach od osób fizycznych i prawnych	22 819 002	26 201 421	30 865 000	118%
subwencje	21 186 294	21 899 067	23 757 674	108%
inne dochody	15 461 221	14 979 039	23 732 782	158%
wpływy ze sprzedaży majątku gminy	3 462 800	3 184 200	15 000 000	471%
dotacje	891 448	1 830 623	1 935 539	106%
RAZEM	116 731 326	120 165 855	150 386 081	125%

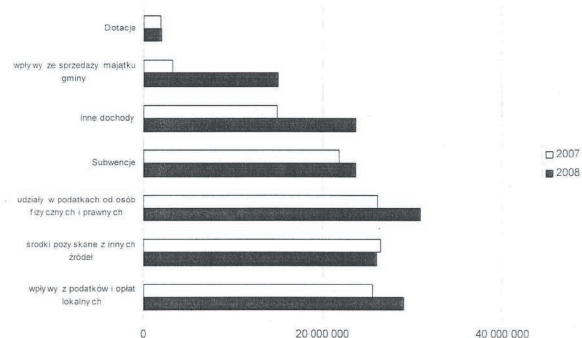

Wykres 2 – Struktura dochodów własnych na 2008r.

Największy udział w strukturze dochodów własnych na 2008r. mają udziały w podatkach od osób fizycznych i prawnych tj. 21% oraz wpływy z podatków i opłat lokalnych tj. 19%. Analogiczne wielkości w 2007r. wynosiły w obu przypadkach 19%. Środki pochodzące z innych źródeł stanowią 17% planu dochodów.

Największe różnice w strukturze planowanych dochodów lat 2007 i 2008 dotyczą:

- wpływów ze sprzedaży majątku gminy – w związku z planowanym uzyskaniem środków opisanych w dalszej części;
- udziałów w podatkach od osób fizycznych i prawnych – związane jest to z dobrą realizacją udziałów od osób prawnych w 2007r. oraz otrzymaną z Ministerstwa Finansów informacją o planie udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych;
- innych dochodów.

Wykres 3 – Struktura dochodów własnych (plan pierwotny) w 2007r. i 2008r.

Dochody własne budżetu miasta oszacowane zostały w wys. 150.386.081zł. i są tworzone z następujących źródeł:

- Wpływy z podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych i prawnych. Są to wpływy uzyskiwane z tyt. podatków: rolnego, leśnego, od nieruchomości, od środków transportowych, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych, karty podatkowej, opłaty targowej, opłaty skarbowej oraz odsetki od nieterminowego realizowania tych należności. Dochody w tych należnościach oszacowane zostały na kwotę 29.047.500zł. Szacunku dokonano opierając się na

analizie wykonania dochodów w 2006r. oraz uwzględniając zmiany wprowadzone nowelizacją przepisów prawa. W 2007r. wysokość planu w tej kategorii wynosiła 25.624.000zł. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych nakłada na Radę Gminy obowiązek określenia stawek podatków lokalnych. Przy planowaniu wysokości wpływów z tej kategorii przyjęte zostały następujące założenia:

- podatek od środków transportowych – stawki w 2008r. zostały przeliczone wskaźnikiem wzrostu 2,2%, za wyjątkiem stawek dotyczących przyczep i naczep – pozostawiono na niezmiennym poziomie – z uwzględnieniem parametrów pojazdów;
- podatek od nieruchomości – stawki na 2008r. zostały zwaloryzowane wskaźnikiem 2,2% w stosunku do stawek obowiązujących w 2007r., za wyjątkiem gruntów pozostałych – gdzie przyjęto stawkę 0,22zł. za 1m², co stanowi 15% wzrost. Stawka ta to jedynie 63% stawki maksymalnej.

Zaplanowane stawki w tej kategorii podatków są niższe od stawek maksymalnych i oscylują w granicach 55%-99% stawki górnej (w podatku od nieruchomości).

Zwolniono z podatku nieruchomości komunalne lub ich części nie będące we władaniu innych podmiotów oraz budynki, budowle i grunty zajęte na potrzeby ochrony przeciwpożarowej, z wyjątkiem części wykorzystywanych na prowadzenie działalności gospodarczej.

- Subwencje ogólne dla gmin. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego każda gmina może otrzymać z budżetu państwa subwencję ogólną składającą się z części: oświatowej, wyrównawczej i równoważącej.

Do budżetu miasta na 2008r. przyjęta została kwota subwencji ogólnej określona przez Ministerstwo Finansów w wys. **23.757.674zł.**, w tym:

- część oświatowa subwencji ogólnej - 22.514.516zł.
- część równoważąca subwencji ogólnej - 1.243.158zł.

W planie pierwotnym na 2007r. wysokość subwencji wynosiła 21.899.067zł.

- Udziały w podatku dochodowym stanowiącym dochód budżetu państwa od osób fizycznych i prawnych. Do budżetu na 2008r. przyjęto kwotę **30.865.000zł.** Wielkość wpływów z tyt. udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych została przyjęta na podstawie informacji z Ministerstwa Finansów. Udział

w podatku dochodowym od osób prawnych w wysokości 3.000.000zł. przyjęty został do budżetu miasta w oparciu o analizę wykonania tych dochodów w poprzednich latach oraz zmiany przepisów prawa. Wysokość planu udziałów gminy w podatkach PIT i CIT w planie pierwotnym na 2007r. wynosiła 26.201.421zł.

- Środki pozyskane z innych źródeł w wysokości **26.047.586zł.** dotyczą zadania „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu”.

- Wpływy ze sprzedaży majątku gminy oszacowane zostały na kwotę **15.000.000zł.** Na dochód ten składa się m.in.:

- sprzedaż lokali mieszkalnych – 2.140.000zł.;

- pozostałe wpływy ze sprzedaży:

- lokali użytkowych na łączną kwotę 785.000zł.
 - w trybie przetargu (2),
 - w trybie bezprzetargowym (3),
 - lokale garażowe (5 boksów);
- sprzedaż nieruchomości zabudowanych (3) na łączną kwotę 3.411.390zł.;
- sprzedaż gruntów pod zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną na łączną kwotę 1.069.950zł.;
- sprzedaż gruntów pod zabudowę usługową na łączną kwotę 7.556.710zł. w rejonie:

- ul. Łąkowa - 2 działki
- ul. Opawska – Warszawska - 1 działka,
- ul. Rybnicka – Dębiczna - 1 działka,
- ul. Markowicka - 1 działka,
- ul. Odrzańska – 2 działki,
- ul. Komunalna - 1 działka,
- ul. Sudecka - kompleks działek,

- sprzedaż gruntów na poprawę zagospodarowania nieruchomości przyległych na łączną kwotę 36.950zł. w rejonie: Solna, Gnieźnieńska, Kręta, Babicka, Górna, Wschodnia.

6) Dotacje. Plan w wysokości **1.935.539zł**. Dotacja obejmuje zadania z zakresu pomocy społecznej:

- zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – 212.950zł.
- na utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej – 674.263zł.
- dożywianie dzieci – 84.326zł.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej - 964.000zł.

7) Pozostałe dochody. Są to wpływy:

- zwrot VAT - Gospodarka Wodno-Ściekowa w Raciborzu – 13.668.477zł.
- stanowiące dochody działu 801 – Oświata i wychowanie – 3.330.489zł.
- z usług Miejskich Składowisk Odpadów – 1.755.000zł.
- pozostałe na kwotę 4.978.816zł. to wpływy z opłat za zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości oraz wynajmu pomieszczeń w budynkach Urzędu, OPS i Żłobka. W tej grupie zostały zaplanowane również dochody z tytułu odsetek od środków na rachunkach bankowych, opłat administracyjnych oraz opłat stałych w Żłobku i Dziennym Domu Pomocy Społecznej. Ponadto ujęto tu planowaną opłatę za zajęcie pasa jezdni, płatne parkowanie i obóz w Pleśnej.

Z powyższych tytułów planuje się uzyskać dochody w wysokości **23.732.782zł**.

Art. 165 ustawy o finansach publicznych dodany w wyniku jej nowelizacji wprowadza zasadę ujmowania w budżecie jednostki samorządu terytorialnego dochodów w podziale na dochody bieżące i majątkowe oraz ponownie sankcjonuje zasadę ujmowania wydatków w podziale na wydatki bieżące i majątkowe. Przepis ten określa również zamknięty katalog dochodów majątkowych i wydatków majątkowych.

W planie dochodów własnych na łączną kwotę 150.386.081zł., dochody majątkowe stanowią 27,6% tj. kwotę 41.547.586zł.

Wydatki własne budżetu miasta

Wydatki budżetowe zostały skalkulowane w sposób następujący - wydatki bieżące na poziomie 97.545.328zł. są niższe od dochodów bieżących na kwotę 108.838.495zł. obejmujących własny potencjał dochodowy, subwencje, dotacje oraz inne dochody o charakterze regularnym. Taka sytuacja pozwala generować nadwyżkę dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi, która może być źródłem finansowania inwestycji.

Podczas planowania założono w jednostkach i zakładach budżetowych następujące maksymalne wskaźniki oraz wytyczne do planowania poszczególnych grup wydatków:

- wynagrodzenia osobowe wynikające z etatyzacji zostały zwiększone o 2,3% w stosunku do planu na 2007r.
- pozostałe wydatki bieżące – wzrost maksymalnie o 2,3%.

Założenia w zakresie pozostałych wydatków bieżących oraz wynagrodzeń zostały przyjęte w oparciu o prognozowany średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych na 2008r. – zgodnie z założeniami przyjętymi do opracowania projektu budżetu państwa (2,3%).

W budżecie na 2008r. zostały zaplanowane wydatki wynikające z Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na kwotę 101.264.501zł.

Przy planowaniu zadań do realizacji w 2008r. nadano pierwszeństwo tym, które odpowiadały poniższemu wymogom:

- zadania zawarte w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym;
- zadania objęte umowami wieloletnimi;
- zadania ujęte w programach przyjętych przez Radę Miasta;
- zadania, których konieczność realizacji zgłaszana była na posiedzeniach komisji Rady Miasta;
- zadania wcześniej rozpoczęte i wymagające kontynuacji dla uzyskania efektu;
- zadania, które relatywnie szybko spowodują obniżenie wydatków, co pozwoli na szybki zwrot poniesionych nakładów i osiągnięcie oszczędności w okresach następnych;
- zadania, które zapewniają niezbędne usługi dla dużej liczby mieszkańców;

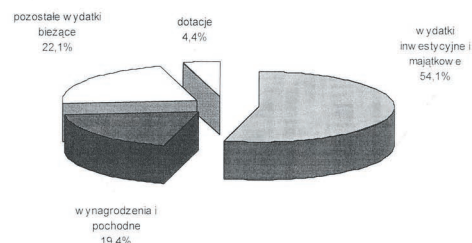
- zadania, których wykonanie spowoduje tworzenie nowych dochodów dla Miasta;
- zadania, na które można uzyskać szybkie, niskooprocentowane kredyty lub pożyczki;
- zadania, przy realizacji których można wykorzystać środki pomocowe;
- zadania przyjęte przez gminę do realizacji w drodze umów lub porozumień.

Wydatki własne budżetu miasta w 2008r. zamykają się ogólną kwotą 212.338.833zł. i są wyższe od pierwotnego planu na rok 2007 o kwotę 72.256.108zł.

Wielkość wydatków w poszczególnych grupach (plan pierwotny) obrazuje poniższa tabela i wykres.

rodzaj wydatku	2006		2007		2008	
	kwota	udział	kwota	udział	kwota	udział
wydatki inwestycyjne i majątkowe	56 848 713	43%	59 341 478	42%	114 793 505	54%
wynagrodzenia i pochodne	37 159 548	28%	39 042 106	28%	41 265 090	19%
pozostałe wydatki bieżące	30 594 913	23%	33 687 554	24%	46 858 087	22%
dotacje	8 197 362	6%	8 011 587	6%	9 422 151	4%
RAZEM	132 800 536	100%	140 082 725	100%	212 338 833	100%

Poniżej przedstawiono strukturę wydatków na 2008r.

Wykres 4 – Struktura wydatków własnych na 2008r.

Poniższa tabela obrazuje strukturę wydatków planu pierwotnego gminy Racibórz w latach 2005-2008 na tle średniego wykonania gmin w Polsce za 2006r.

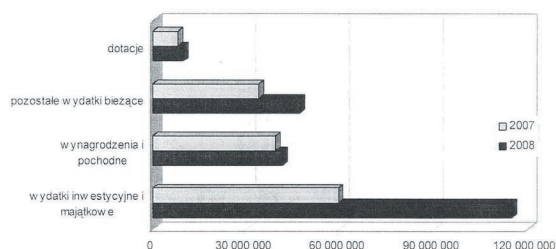
rodzaj wydatku	Średnia gmin (2006r.)	Racibórz (2005)	Racibórz (2006)	Racibórz (2007)	Racibórz (2008)
wydatki inwestycyjne i majątkowe	18,2%	33%	42,8%	42,4%	54,1%
wynagrodzenia i pochodne	39,0%	33%	26,0%	27,9%	19,4%
pozostałe wydatki bieżące	37,4%	26%	23,0%	24,0%	22,1%
dotacje	5,4%	8%	6,2%	5,7%	4,4%
RAZEM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Widoczny jest planowany wzrost wydatków na zadania inwestycyjne, wpływ na to ma realizacja zadania współfinansowanego z Funduszu Spójności. W Gminie Racibórz stosunkowo niski udział mają wydatki na wynagrodzenia i pochodne oraz pozostałe wydatki bieżące.

Poniższa tabela obrazuje zmiany wielkości pierwotnego planu wydatków gminy Racibórz w latach 2005-2008.

rodzaj wydatku	2005	2006	2007	2008	2006/2005	2007/2006	2008/2007
wydatki inwestycyjne i majątkowe	35 262 039	56 848 713	59 341 478	114 793 505	161%	104%	193%
wynagrodzenia i pochodne	35 143 004	37 159 548	39 042 106	41 265 090	106%	105%	106%
pozostałe wydatki bieżące	26 706 443	30 594 913	33 687 554	46 858 087	115%	110%	139%
dotacje	8 557 552	8 197 362	8 011 587	9 422 151	96%	98%	118%
RAZEM	105 669 038	132 800 536	140 082 725	212 338 833	126%	105%	152%

Dane zawarte we wcześniejszej tabeli zostały przedstawione w formie graficznej.

Wykres 5 – Struktura wydatków własnych (plan pierwotny) w 2007r. i 2008r.

Coraz szersze wykorzystanie zwrotnych źródeł zasilania w postaci przychodów z kredytów i pożyczek pozwala realizować wydatki budżetowe przekraczające uzyskane dochody. Największy wpływ na dynamikę wydatków mają wydatki o charakterze majątkowym, ich znaczenie wiąże się z faktem że w 99,6% składają się one z wydatków inwestycyjnych, obejmując ponadto udziały wnoszone do spółek prawa handlowego. Po 2004r. zmiana systemu finansowania gmin umożliwiła wzrost tych wydatków - w latach 2006/2005 o 31,1%. W gminie Racibórz w tym okresie plan pierwotny budżetu zakładał wzrost o 61%. Ogólna kwota planowanych wydatków na 2008r. jest wyższa o 52% w stosunku do planu 2007r. Wzrostowi ogólnej kwoty wydatków towarzyszy planowany wzrost wydatków majątkowych i inwestycyjnych o 93%. Porównanie planowanych wydatków w latach 2005-2008 wskazuje, że wzrost dochodów uzyskiwanych przez gminę nie jest przekazywany głównie na wzrost wynagrodzeń pracowników. Dynamika w latach 2006-2008 wynosiła odpowiednio: 106%, 105% i 106%. Stosunkowo wysoką dynamikę w 2008r. wykazuje kategoria dotacji tj. 118%. Pozostałe wydatki bieżące mają dynamikę na poziomie 139%.

W większości grup wydatków nastąpił wzrost. Największy kwotowo dotyczy wydatków inwestycyjnych i bieżących. Sytuacja ta związana jest m.in. z przyjmowaniem przez samorząd nowych – obowiązkowych zadań oraz planowaną realizacją zadań inwestycyjnych, w tym w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego:

- Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu,
- Rozwój Szkoły Podstawowej nr 13 w zakresie poprawy jakości obiektów dydaktycznych, sportowych i infrastruktury technicznej,
- Wzrost znaczenia atrakcyjności kulturalnej Raciborza poprzez rozwój infrastruktury Raciborskiego Centrum Kultury,
- Rozbudowa systemu gospodarki odpadami w gminach powiatu raciborskiego poprzez budowę w Gminie Miasta Racibórz stacji demontażu odpadów wielkogabarytowych,
- Rozbudowa systemu gospodarki odpadami w gminach powiatu raciborskiego poprzez budowę w Gminie Miasta Racibórz kompostowni odpadów,
- Rozwój infrastruktury przestrzennej centrum Raciborza na cele gospodarcze, turystyczne i kulturalne poprzez zagospodarowanie Placu Długosza,
- Nadodrzańskie bulwary spacerowe,
- Rewitalizacja Parku Roth,
- Rozwój infrastruktury okołakademyckiej poprzez rozbudowę hali widowiskowo-sportowej przy ul. Łąkowej w Raciborzu,
- Budowa wielofunkcyjnego ośrodka sportowego,
- Monitoring Centrum Miasta,
- Modernizacja układu komunikacyjnego w kierunku przejść granicznych Pietraszyn – Sudice i Chałupki – Bohumin. Zadanie nr 3: przebudowa ulicy Opawskiej w Raciborzu na odcinku od ul. Jana Pawła II do ul. Ocickiej,
- Budowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta Racibórz,
- Program Rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Mieście Racibórz.

Na planowany wzrost wynagrodzeń w Urzędzie Miasta składa się m.in. kwota: 34.214zł. – przeznaczona na dodatkowy etat, kwota 117.971zł. przeznaczona jest na dodatki specjalne – wiąże się to z koniecznością podniesienia płac dla pracowników o wysokich kwalifikacjach aby zapobiec m.in. fluktuacji w tej grupie. Stan zatrudnienia w Urzędzie Miasta wynosi 194,13 etaty, zaś przeciętne wynagrodzenie bez wynagrodzenia Prezydentów wynosi 2.351zł. Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce w trzecim kwartale 2007r. wyniosło 2.703zł. brutto.

Dodatkowo w ramach wynagrodzeń przewidziane zostały: nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalno-rentowe dla pracowników przechodzących na emeryturę oraz ekwiwalenty za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe.

Pozytywnym efektem zmiany ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego jest przyspieszenie tempa realizacji wydatków inwestycyjnych. Wydatki majątkowe i inwestycyjne JST rosły szybciej niż ogólna kwota wydatków. Ich wielkość traktowana jest powszechnie jako jeden z ważniejszych wskaźników charakteryzujących sytuację finansową JST. Prawdopodobnie ta dotyczy również Gminy Racibórz. W 2005r. na wydatki inwestycyjne i majątkowe planowano kwotę 35.262.039zł., zaś w latach 2006-2008 odpowiednio kwoty: 56.848.713zł., 59.341.478zł., 114.793.505zł.

Znaczna część wydatków inwestycyjnych gmin jest finansowana z bezzwrotnych środków zagranicznych lub wstępnie pokryta środkami JST, bądź pochodzącymi z pożyczek, jednak zgodnie z umowami podpisanymi przez JST z dysponentami, zwrócona zostanie ze środków zagranicznych w następnych latach budżetowych. Podobna sytuacja ma miejsce w Gminie Racibórz.

Analizę porównawczą wysokości pierwotnego planu wydatków na 2005r. oraz planu wydatków na rok 2006, 2007 i 2008 według działów klasyfikacji budżetowej przedstawia tabela i wykres.

Nazwa działu	2005	2006	2007	2008	2008/ 2007
Rolnictwo i łowiectwo	80 400	79 500	80 000	90 000	113%
Transport i łączność	7 891 151	8 431 374	8 747 426	15 042 678	172%
Gospodarka mieszkaniowa	3 357 500	3 506 856	2 400 000	3 388 100	141%
Działalność usługowa	496 170	515 305	943 343	1 283 140	136%
Administracja publiczna	10 565 477	10 389 565	11 437 139	11 920 879	104%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 402 456	1 536 710	1 204 000	1 541 058	128%
Pobór podatków	150 000	200 000	200 000	200 000	100%
Obsługa długu	500 000	700 000	1 600 907	3 965 000	248%
Rezerwy	150 000	50 000	50 000	468 000	936%
Oświata i wychowanie	33 608 833	37 160 728	38 920 555	41 731 964	107%
Szkolnictwo wyższe	60 000	60 000	60 000	60 000	100%
Ochrona zdrowia	1 919 500	1 980 000	1 797 400	2 388 715	133%
Pomoc społeczna	7 160 582	7 031 129	7 165 593	10 564 051	147%
Polityka społeczna	318 000	379 913	1 347 770	1 953 073	145%
Edukacyjna opieka wychowawcza	602 581	1 094 177	1 089 450	966 086	89%
Gosp. komunalna i ochrona środowiska	28 455 742	54 870 867	57 957 411	104 918 336	181%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 862 352	3 348 732	3 701 931	7 463 347	202%
Kultura fizyczna i sport	5 088 294	1 465 680	1 379 800	4 394 406	318%
RAZEM	105 669 038	132 800 536	140 082 725	212 338 833	152%

Największy procentowo wzrost wydatków w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowuje się w dziale 758 – Różne rozliczenia (Rezerwy ogólne i celowe). Na kwotę 468.000zł. składa się: rezerwa ogólna – 100.000zł., rezerwa na zarządzanie kryzysowe – 20.000zł. oraz rezerwa oświatowa – 348.000zł.

Wzrost wydatków o 3.014.606zł. na Kulturę fizyczną i sport związany jest z planowaną „Modernizacją hali sportowej przy ul. Łąkowej”, „Budową wielofunkcyjnego ośrodka sportowego przy ul. Zamkowej”, „Wykonaniem boiska piłkarskiego G-2”, „Budową ścieżek rowerowych w Raciborzu” i zakupem odkurzacza wodnego dla Ośrodka Sportu i Rekreacji – są to wydatki inwestycyjne.

Znacząco wzrosły wydatki na obsługę długu publicznego. Związane jest to z koniecznością obsługi pożyczek na refinansowanie i finansowanie wydatków dotyczących zadania współfinansowanego z Funduszu Spójności tj. „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu”. Wzrost związany jest z zaciągnięciem pożyczek na „Rozbudowę składowiska odpadów przy ul. Rybnickiej”, realizację „Programu ograniczania niskiej emisji”, „Remonty i przebudowę dróg gminnych” oraz zaplanowaniem wydatków na spłatę z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych dla Raciborskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

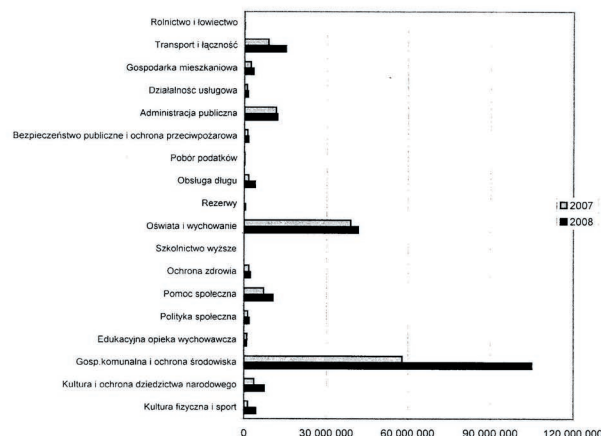
Wzrost wydatków o 3.761.416zł. na Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego związany jest z planowaną „Przebudową budynku biblioteki przy ul. Kasprzowicza 12” oraz Rozwojem infrastruktury RCK – są to wydatki inwestycyjne. Wpływ na wielkość wydatków w tym dziale ma konieczność zapewnienia ochrony Muzeum oraz zabezpieczenie środków na obchody 900-lecia Raciborza.

W dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska odnotowano wzrost o 81%, w dziale Transport i łączność o 72%.

Największy spadek odnotowano w dziale Edukacyjna opieka wychowawcza – wynika to z ograniczenia wydatków na obóz w Pleśnej – rezygnacja z III turnusu.

Największy kwotowo wzrost wydatków notowany jest w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (46.960.925) oraz w dziale 600 – Transport i łączność (6.295.252zł.). Związane jest to z realizacją zadania „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu” i koniecznością wykonania remontów dróg po realizacji kolejnych etapów ww. zadania.

Udział kwotowy poszczególnych działów klasyfikacji budżetowej w wydatkach ogółem, w latach 2007 i 2008 przedstawia się następująco:

Wykres 6 – Porównanie planu pierwotnego wydatków na 2007r. i 2008r.